

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN RESEARCH
IN WORLD SCIENCE**

**PROCEEDINGS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 29-31, 2022**

**LVIV
2022**

MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE

Proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference

Lviv, Ukraine

29-31 October 2022

Lviv, Ukraine

2022

UDC 001.1

The 8th International scientific and practical conference “Modern research in world science” (October 29-31, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. 1828 p.

ISBN 978-966-8219-86-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern research in world science. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-research-in-world-science-29-31-10-2022-lviv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: lviv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Каспарс Кампус, Імантс Місса, Кирюхіна Н.* 33
РОЗМНОЖЕННЯ ТА ПІДТРИМКА КОЛЕКЦІЇ ЧАСНИКУ
ОЗИМОГО В УМОВАХ ЛАТВІЇ
2. *Лецишин І. С., Кирилів Я. І.* 37
ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ КАЧОК ПРИ ВИРОЩУВАННІ З
ВИКОРИСТАННЯМ БАД «АКТИВІО»
3. *Муркович О. О., Дунаєнко А. С.* 42
АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ СТРУКТУРИ КОМБІКОРМОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ
4. *Шевченко В. О., Дунаєнко А. С.* 45
ЗНАЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ПРОЦЕСУ ВИСІВУ ДЛЯ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОСАПНИХКУЛЬТУР
5. *Шпак Н. П.* 48
КЛОКИЧКА ПЕРИСТА (STARPULEA PINNATA L.) НА ТЕРИТОРІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «КАРМЕЛЮКОВЕ
ПОДІЛЛЯ»

VETERINARY SCIENCES

6. *Коваленко Л. М., Коваленко О. І.* 55
ПАТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ТРАВЛЕННЯ ПОРОСЯТ ЇХ
КОРЕКЦІЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ БІОСТИМУЛЯТОРІВ
7. *Самойленко О. С.* 60
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ГЛАУКОМИ У
СОБАК
8. *Федоренко І. О., Адаменко Л. В.* 65
ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ДИРОФІЛЯРІОЗУ СОБАК
9. *Чуприна М. І., Іванченко І. М., Северин Р. В.* 70
ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ВИНИКНЕННЮ ТА РОЗВИТКУ У
СОБАК АЛЬТЕРНАРІОЗУ З ОЗНАКАМИ ДИСЕМІНОВАНОГО
ДЕРМАТИТУ

BIOLOGICAL SCIENCES

10. *Galytsya V. V., Dyuzhikova T. M., Galytsya I. V.* 74
ANTIOXIDANT ACTIVITY OF 4-((7-ETHYL-3,7-DIHYDRO-3-
METHYL-1H-PURINE-2,6-DIONE-8-YL)AMINO)ALKANOIC ACIDS
UNDER CONDITION OF NITROSATIVE STRESS IN VITRO
11. *Vlasenko L., Pichkur A.* 80
REVIEW OF BIOTECHNOLOGICAL METHODS OF TREATMENT
OF ONCOLOGICAL DISEASES OF VIRAL ORIGIN

128.	<i>Левченко Ф. Г.</i> ДИДАКТИЧНА СКЛАДОВА STEM ОСВІТИ	625
129.	<i>Ленкова М. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ РИТМІЧНОЇ ТА ЛЕКСИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ НІМЕЦЬКИХ ПАРЕМІЙ	629
130.	<i>Лісовська Т. А., Назарова О. В.</i> ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	635
131.	<i>Лісовська Т. А., Стельмах Я. А.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ДО УМОВ ЗДО	639
132.	<i>Маматова З. Р.</i> ТЕОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ ТА ІГОР	642
133.	<i>Надточій С. М.</i> ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	646
134.	<i>Нагайчук О. В.</i> АКТИВІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	650
135.	<i>Нестерцова О. Ю.</i> ДОСВІД ВИХОВАННЯ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНУТОЇ ОСОБИСТОСТІ У ВЕКТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА	657
136.	<i>Окольніча Т. В., Яковенко С. А.</i> ІГРИ ТА ЗАБАВИ ЯК ЗАСОБИ СТАТЕВО-ВІКОВОГО ВИХОВАННЯ СЕЛЯНСЬКИХ ДІТЕЙ ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (XIX – ПЕРША ЧВЕРТЬ XX СТОЛІТТЯ)	664
137.	<i>Олійник Д. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗАСОБАМИ МІНІ-МУЗЕЮ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	668
138.	<i>Олійник М. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ	673
139.	<i>Олійник Н., Махлай Т.</i> ЗНАЧЕННЯ САМООЦІНКИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ	677
140.	<i>Пасічник Т. Д.</i> ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ УСПІХУ НАВЧАННЯ	684

АКТИВІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Нагайчук Олена Валеріївна

к.п.н., доцент

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

Вступ. Організація інтелектуальної діяльності учнів на уроках трудового навчання – складний процес, тому не дивно, що результати нашого дослідження виявили стійку групу учнів, для яких деякі етапи проектно-технологічної діяльності виявились доволі проблематичними, що спричинило втрату їх інтересу до навчально-трудової діяльності та ослаблення інтелектуальної активності. Таким чином, виникає потреба систематичного стимулювання інтелектуальної діяльності школярів на уроках трудового навчання.

Проблемі активізації навчально-пізнавальної та інтелектуальної діяльності учнів присвячені дослідження психологів та педагогів: В. В. Давидова, Л. В. Занкова, Є. М. Кабанової-Меллер, В. Ю. Ковальчука, І. Я. Лернера, О. В. Любашенко, І. П. Підласого, В. А. Сластьоніна, Ф. М. Щербака, Г. І. Щукіної, І. С. Якиманської та ін. Ґрунтовні результати зазначених вище дослідників мають велике значення для дидактики, проте не приділяється увага вибору методів активізації інтелектуальної діяльності школярів на уроках трудового навчання, а особливо у процесі виконання ними творчих проєктів.

Ціль роботи полягає у визначенні умов та можливостей різних методів проєктної діяльності для активізації інтелектуальної діяльності учнів 5-9 класів на уроках трудового навчання.

Провідним напрямом реалізації нового змісту трудового навчання, як підкреслено в Державному стандарті освітньої галузі «Технологія», є проєктно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Навчання

учнів виконувати проєкт та виготовляти відповідний виріб – не самоціль. Учні повинні навчатись мислити творчо, здійснювати вибір серед декількох можливих варіантів, планувати власну діяльність, працювати з інформаційними джерелами та знаходити потрібну на даний момент інформацію, застосовувати знання з основ наук і власний досвід та свідомо реалізувати їх в практичних умовах. У зв'язку з цим необхідно по-новому з точки зору методики переглянути питання, щодо інтелектуальної діяльності дітей [3].

Досвід нашої роботи засвідчив, що використання вчителями саме методів проєктування активізувало інтелектуальну діяльність підлітків, оскільки включало їх в активне вирішення проблеми, щодо створення ідеального образу і його об'єктивування у реальному продукті. Також вони забезпечували позитивні емоції до уроків трудового навчання, його змісту, форм та методів. Нами помічено, що проєктна діяльність формує як емпіричне, так і теоретичне узагальнення в інтелектуальній діяльності учнів, оскільки об'єднує в собі використання нових знань та життєвого досвіду підлітка, й тим самим створює більш широкі пізнавальні можливості.

Оскільки проєктно-технологічна діяльність учнів ґрунтується на тому, що учень є суб'єктом процесу пізнання, то він мусить бути свідомим та активним учасником творчо-інтелектуальної роботи на уроці, а отже, володіти відповідними методами проєктної діяльності.

На початку проєктної діяльності у 5 класі учнів знайомлять із методом фантазування, який сприяє розвитку їх творчої уяви та подоланню інтелектуальної пасивності. Інтелект, скутий стереотипами, можна розворушити, і зробити це серед учнів 5 - 6 класів набагато легше, адже вони ще не звикли до шаблонної, трафаретної діяльності [2]. Суть даного методу полягає в уявленні учнями ідеального, неіснуючого об'єкту, який може виконувати зазначені функції. Таким чином, можна сказати, що функцією методу фантазування є активізація інтелектуальної активності.

Метод комбінування у створенні нових об'єктів полягає у тому, що спочатку учні 6 класу знаходять у різних джерелах інформації моделі виробів, що

мають різну конструкцію, форму, призначення та копіюють їх різними способами. Даний метод активізує інтелектуальну діяльність і сприяє формуванню інтелектуальних умінь учнів, адже їм доводиться вивчати, аналізувати та порівнювати моделі, виявляти найкращі їх ознаки. На основі порівняння учні узагальнюють найкращі якості та властивості кожної моделі, які переносять в ескіз конструкції власного виробу. Цей метод передбачає використання поєднань найрізноманітніших механізмів (елементів) та їх функцій для побудови нової конструкції творчого виробу, таким чином, він збуджує в учнів «прагнення пошуку нового».

У 7 класі учням пропонують ознайомитись із методом фокальних об'єктів. Даний метод належить до асоціативних методів пошуку технологічних рішень, за якого об'єкт знаходиться у фокусі уваги учнів. У авторів публікацій про проблеми психології конструкторської діяльності та технічної творчості В.О. Моляко та Е. де Боно цей метод носить назву «стратегія раптових підстановок» [1, с. 56]. Суть методу полягає у перенесенні властивостей випадково обраних явищ та об'єктів на об'єкт, що вдосконалюється, у результаті чого можна отримати незвичні поєднання, які розвивають уяву та дозволяють здолати психологічну інертність інтелекту учнів. Цей метод доцільно застосовувати під час пошуку нових творчих ідей та модифікації уже відомих виробів [3].

Використання даного методу спонукає учнів відвідати виставку, проглянути відповідну літературу, журнали, ознайомитись з інформацією в Інтернеті. Тобто найголовніше – це створити в учня установку на творчий пошук, на отримання оригінальних нових рішень. Таким чином, даний метод дає можливість обрати оптимальний варіант творчого виробу для подальшого його конструювання та виготовлення, що суттєво активізує інтелектуальну діяльність учнів.

Із методом комбінаторики, який передбачає перестановку або заміну елементів об'єкту учні знайомляться у 8 класі, тому його можна охарактеризувати як «комбінаторний пошук компонованих рішень» [1, с. 25]. Активізація інтелектуальної активності учнів відбувається за рахунок того, що початкову ідею можна довести навіть до абсурду, а потім необхідно знайти в цьому раціональне

зерно, навести приклади наслідків здійснених перетворень (прикладом можуть бути ідеї моделей одягу, запропоновані авангардистами). Таким чином, даний метод реалізує функцію педагогічного стимулювання, яка полягає у створенні атмосфери творчого підходу учнів до набуття знань.

Застосування в 9 класі «методу біоніки» суттєво активізує інтелектуальну діяльність підлітків, оскільки їм доводиться аналізувати та порівнювати конкретні об'єкти біоніки. Даний метод доцільно застосувати на організаційному етапі проектної діяльності, коли виникає необхідність активізувати готовність учнів до пошуку нового, що дозволяє отримати неординарні рішення конструктивних вузлів, нових властивостей поверхонь й фактур. Прикладами застосування методів біоніки у проектуванні одягу є: брюки – «банани», спідниця – «дзвіночок», рукав – «летюча миша», кишень – «кенгуру» тощо.

Вважаємо необхідним крім методів проектування, передбачених програмою трудового навчання, додатково розглянути умови та можливості застосування таких методів: дизайн-аналіз, морфологічного аналізу, функціонально-вартісний аналіз, метод «чорної скриньки», метод часових обмежень та конкурси творчих проєктів.

Метод аналогії (дизайн-аналіз) – це дослідження різних об'єктів проектування з метою вивчення їх властивостей і характеристик. Умовою його застосування є використання ідей (прототипів), які уже існують в інших галузях (архітектурі, інженерії та ін.) із наступною їх інтерпретацією, перетворенням шляхом трансформації. Даний метод активізує інтелектуальну діяльність учнів шляхом пошуку відповідей на такі запитання: Чому цей виріб саме такий, якій він є? Які нові ідеї викликає аналогія? Які модифікації об'єкту можливо здійснити? Що необхідно змінити у прототипі? Чи виконує прототип всі необхідні функції? Таким чином, даний метод забезпечує формування пізнавальних інтересів учнів у процесі створення власного проєкту.

Серед стратегії пошуку аналогів В.О. Моляко виділяє повну, значну та часткову (фрагментарну) аналогію. Повна аналогія передбачає стовідсоткове співпадання структури або функцій; значна аналогія пов'язана із можливістю

переважного використання даної конструкції, часткова аналогія відображає лише схожість вузлів та елементів даних двох об'єктів [1, с. 237-238].

Як засвідчили наші дослідження, найбільшу роль на організаційно-підготовчому етапі проєктно-технологічної діяльності школярів (під час формуванні ідей виробів та варіантів конструкцій) відіграють аналогії (до 70% випадків). Це можна пояснити, перш за все, невеликим запасом знань, відсутністю досвіду та уміння вирішувати творчі завдання. Однак від 5 до 9 класу, по мірі вивчення проєктно-технологічної діяльності, спостерігаємо тенденцію до поєднання (комбінування) різних методів.

«Метод морфологічного аналізу» полягає в тому, що в технічній системі (виробі) виділяють декілька характерних для неї морфологічних ознак. За кожною ознакою складають декілька можливих варіантів (альтернатив). Альтернативні варіанти учні аналізують, порівнюють, складаючи з них різні поєднання, роблять узагальнення. Таким чином, формуються їх інтелектуальні уміння та виділяються нові варіанти рішення задачі. Це дозволяє краще уявити школярам пошукове поле для розробки творчого виробу. Цей метод можна використовувати у 8-9 класах для визначення форми виробу і найбільш відповідних матеріалів, при складанні списку усіх можливих варіантів рішення задачі, для порівняння або вибору одного з багатьох можливих рішень технологічних, організаційних, або інших проблем виготовлення виробу (надання послуги). Метод спрямовує інтелект таким чином, що генерується нова інформація, створюється атмосфера творчого підходу до процесу розробки та виготовлення власного проєкту [2].

Активізує проєктну діяльність учнів і застосування методу «функціонально-вартісного аналізу» або методу економії та бережливості, який спрямований на зниження затрат при проєктуванні, виготовленні та експлуатації виробу без втрати якісних і корисних властивостей виробу для користувача. Мета застосування цього методу полягає у визначенні непродуктивних витрат або витрат, що не забезпечують якості, користі, довговічності, зовнішнього вигляду чи інших вимог до майбутнього виробу, тобто збуджує потребу школярів у вдосконаленні власного проєкту [3]. Педагогічне стимулювання інтелекту учнів

полягає у можливості знаходження ними прихованих резервів для економії витрат на виріб за рахунок використання доступних матеріалів, легкості їх використання, простоти технічного рішення та технології виготовлення виробу. Даний метод може використовуватися у процесі проєктування нових виробів та технологій, для модернізації виробів, які вже застосовуються у виробництві, а також для зниження затрат сировини й енергії.

Великий інтерес викликає в учнів застосування методу «чорної скриньки» (метод переліку недоліків), що полягає у рішенні проблем за допомогою аналізу конкретних ситуацій, які добираються таким чином, що при їх аналізі учасники дискусії мимоволі порушують питання виникнення дефектів, чим забезпечується усвідомлена взаємодія суб'єктів навчання. При цьому спонукають учнів мислити спеціальні запитання, наприклад: «До чого може призвести ця ситуація?», «Наскільки стійка робота механізму?» тощо. Оскільки даний метод передбачає уміння школярів вести дискусію, то його можна застосовувати на уроках трудового навчання у 8-9 класах [2].

Складання повного переліку недоліків сконструйованого (виготовленого) виробу на стадії аналізу підсумків та самооцінки проєкту дає об'єктивну картину необхідних змін. З цією метою необхідно навчити учнів складати та аналізувати перелік критеріїв, які повинен задовольняти творчий виріб та робити узагальнені висновки. Таким чином, даний метод реалізує функцію педагогічного стимулювання через формування усвідомлення необхідності вдосконалення власного творчого проєкту.

«Метод часових обмежень» базується на врахуванні часового чинника в процесі діяльності: залежно від індивідуальних властивостей часові обмеження можуть викликати підвищення інтелектуальної активності школярів і досягнення ними вищих результатів. Часові обмеження можна вводити на будь-якому етапі проєктно-технологічної діяльності учнів, залежно від успішності їх засвоєння та виконання.

Наші спостереження свідчать про важливість даного методу для інтенсифікації навчального процесу. В результаті нього із створенням творчого

виробу повністю справляються 70-75% учнів (без його використання 27-30% творчих виробів учнів залишались незакінченими). Але до використання цього прийому необхідно підходити обережно, оскільки найчастіше у дітей із слабким або інертним типом нервової системи (меланхоліків, флегматиків) він викликає гальмування або зниження результативності діяльності.

Дуже важливим етапом проєктно-технологічної діяльності є презентація творчого виробу. В залежності від змісту проєкту це може бути спеціально організований урок, конкурси творчих проєктів, аукціон-ярмарок. Конкурси творчих проєктів проводяться на рівні школи, міста. Учні не лише подають на конкурси виконані проєкти, але і захищають їх. Ці конкурси стимулюють активність учнів у технологічному навчанні, адже заохочують бажання досягати визнання, а також підвищують відповідальність учителів за якість освітнього процесу [2].

Висновки: Здійснюючи аналіз розглянутих вище методів проєктної діяльності, можна помітити, що вони досить легко засвоюються учнями, сприяють різкому збільшенню кількості варіантів розв'язків задач, таким чином активізують їх інтелектуальну діяльність. Досвід використання зазначених методів підтвердив необхідність наявності позитивних установок в учнів, психологічного клімату в колективі.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Моляко В. А. Техническое творчество и трудовое воспитание. Москва: Знание, 1985. 80 с.
2. Нагайчук О. В. Теорія і методика інтелектуального розвитку підлітків у процесі проєктно-технологічної діяльності: навч.- метод. посіб. Умань: СПД Жовтий, 2011. 222 с.
3. Терещук А. Методи проєктування. *Трудове навчання в закладах освіти*. 2008. № 5. С. 4-9.